

KNUD ROMER

Knud Romer er forfatter og selvstændig reklamemand. Han har været tilknyttet reklamebureauer som Propaganda, Kunde & Co og Emerge. I sin tid som tekstforfatter og kreativ direktør modtog han en række priser, bl.a. Guldkorn i 2001 og Cannes Lion Direct i 2003. I 2004 skrev Knud Romer teksten, *Det Smukkeste Ord*, der blev trykt i Urban og satte punktum for Knud Romers ansættelse i den etablerede reklamebranche. Udover sit virke som reklamemand har Knud Romer forfattet bogen *Når Naturen Kalder. Guide til Københavns offentlige toiletter* i 2000 og antologien *Din store idiot* 1999. I maj 2006 udkom hans hjemstavnsroman *Den, som blinker er bange for døden*. Romanen vandt De Gyldne Laurbær i 2007. Den blev allerede for udgivelsen solgt til udgivelse i Norge og Sverige – og er siden solgt til udgivelse i 12 lande. Romanen har herudover vundet boghandlerprisen i Frankrig, Le Prix Initiales d'automne, og er shortlistet til Le Prix Médicis étranger, en af Frankrigs fornemste litteraturpriser. Knud Romer er kendt for sine filmroller, bl.a. for sin rolle som Axel i Lars von Triers *Idioterne* (1998) og senest i Christoffer Boes *Allegra* (2005).

Født:

21. oktober 1960

Uddannelse:

Indskrevet på Litteraturvidenskab på Københavns Universitet i 17 år uden at tage sin kandidatgrad.

Stilling:

Forfatter og kreativ direktør i Xenos.

Kendt for:

Knud Romer debuterede med den prisbelønnede roman *Den som blinker er bange for døden*. Forinden blev Knud Romer kendt for sin filmrolle i Lars von Triers spillefilm *Idioterne*. Er smagsdommer i DR2's program Smagsdommerne.

Priser:

Knud Romer fik BG Banks Debutantpris, Weekendavisens Litteraturpris og De Gyldne Laurbær for romanen: *Den, som blinker er bange for døden* i 2006-7. I sin tid som tekstforfatter og kreativ direktør modtog Knud Romer en række priser, bl.a. for Årets Tekst på DR i 2004, Direct Marketing særpris i 2000, Guldkorn 2001, Cannes Lion Direct i 2003 og Corporate Image Prisen i 1998.

BEGÆRET EFTER FEJLEN OG FIASKOEN

K*an en barndom bedømmes ud fra målestokken succes eller fiasko?*

Selvfolgelig kan den det. Tønder-sagen er et klart eksempel på generationer af fiaskoer, af tabere og ressourcetsvage mennesker, hvor den næste generation vokser endnu mere ressourcetsvagt op end den forrige. Der er ingen erfaringer med barnepleje, med omsorg, med madlavning, med tøjvask, med rigtig ernæring, med at stå op om morgenen, og med at få de rigtige stimulanser af omgivelserne osv. Ingen erfaringer med at lære at tale og med at lære at omgås andre mennesker. Ej heller med at få den horisont at kunne se på samfundet som et felt af muligheder, hvor du kan realisere dig selv. Det her er mennesker, der er fuldstændig socialt programmeret til undergang. Så det kan man roligt kalde for en fiasko. Det er den absolutte fiasko.

Fiasko er ikke noget kreativt begreb, fordi en fiasko er konkursen. Det er punktummet. Det er det, der ikke kan rettes mere. Fiaskoen er, når det er for sent. Det er en undergang

Det er jo de første par år, som grundlægger ens liv. Din barndom er fuldstændig afgørende for, hvordan du bliver socialt programmeret. Din adfærd, din bevidsthed, din selvoplevelse, din virkelighedsoplevelse. Alt det bliver programmeret i barndommen. Det er derfor, vi har en social arv. Det er jo ikke, fordi at de er dumme, dem der sidder rundt omkring på 10 kvadratmeter beton i en eller anden forstad. De er socialt programmeret til det liv, og det er enormt svært at rive dem ud derfra.

Men tror du egentlig, at man selv ser og oplever det på den måde, at man er fuldstændigt programmeret til fiasko?

Ja, fordi det bliver socialt kommunikeret i medierne hele tiden. Altså du ved jo ikke, hvad du skal begære, du hører ikke, hvad der er smukt, du ved ikke, hvad der er rigtigt, uden at der er noget, der bliver socialt formidlet i medierne. Det vil sige det smukke, det rige, det skønne og succesen er de kriterier, du hele tiden får stillet op foran dig, som nogle kriterier du skal måle dit eget liv på. Og der vil man altid fremstå som fiasko. Det giver frustrationer, men det man skal lære er at have tolerance over for frustration, fordi frustration er en del af livet, som man ikke kan blive kvit. For det første findes den totale tilfredsstillelse ikke og for det andet, er der så mange frustrationer, fordi du kan ikke købe alt i livet. Du kan ikke elske alle kvinder, ikke drikke al vinen, ikke køre i alle biler. James Bond prøver at udleve den totale driftsslukning. Det uendelige forbrug af teknologi, biler, fly, kvinder og så videre. I forhold til det vil der altid være en frustration. Altså frustrationen er ikke noget, man kan blive kvit.

Hvis du skulle prøve at definere en fiasko, ikke nødvendigvis i forhold til reklame, men generelt, hvordan vil du så karakterisere begrebet?

Fiasko er ikke noget kreativt begreb, fordi en fiasko er konkursen. Det er punktummet. Det er det, der ikke kan rettes mere. Fiaskoen er, når det er for sent. Det er en undergang, hvor man kan sige, at hvis man lever efter en fiasko, ja så lever man på en måde som et spøgelse af sig selv. Man skal blive genfødt. Man er nødt til at genopfinde sig selv, lave et nyt firma, men det kan være svært, hvis man har mange kreditorer. Fiasko er for mig undergangen. Derimod kan fejl, mangler og fejltagelser til dels være kreative.

Vi har en tese om, at fiaskoen ligger i kontinuum. For eksempel som fejlen, som en deleting, altså en lille ting inde i en proces. Krisen, som et eller anden form for omslag og fiaskoen som dommen.

Jeg mødte en kvinde, som hedder Vesla. Hun er sigøjner og fra Serbien. Hun fik en uddannelse, som en af de få

sigøjnere. Kom til Danmark. Kunne ikke få noget job. Er nu frisør. Hende mødte jeg nede i Nykøbing Falster, hvor hun skulle klippe mig. Hun fortalte mig sin livshistorie, som er fantastisk. Jeg får så en mail fra hende, hvor hun egentlig ville sige ”tak for i går”. Der er bare det ved det, at hun snakker ”broken danish”, lige som jeg faktisk gør, fordi jeg er opdraget tysk, så jeg behersker ikke de faste vendinger. Det gør hun heller ikke. Så hun ville egentlig skrive ”tak for i går”, men der stod i stedet for var ”tak for en dejlig tid på jorden”. Og i forhold til ”tak for i går” er det en fejl, men den fejl er ren poesi. Og det vil sige, at når du taler forkert dansk, så knækker du faktisk sproget. Som blomster der kommer op af asfalten. Så sproglige fejl, ”broken danish”, er faktisk mulighederne for, at der opstår et fornyet dansk. At der kan komme nye sprogblomster.

Den gode gamle tyske filosof Hegel (1770-1831) sagde, at Minerva, visdommens ugle, flyver i dæmringen. Det sagde han fordi, at når man læser bøger, specielt i gamle dage, så bliver det jo langsomt mørkt, og det vil sige, at på et tidspunkt kommer man til at læse forkert. Og det du læser, når du læser forkert er genistregen. Og pludselig finder du ud af, at det står der slet ikke. Du har læst forkert. I virkeligheden er du begyndt at læse dig selv. Lige pludselig kommer det indefra. Det vil sige at fejltagelsen, fejllæsningen, når du ikke kan læse mere, når det er skumring, er dér, hvor lynglimt er, indsigten, selverkendelsen, idéen.

Det er lidt det samme, hvis du betragter fejl, og det er jo i bund og grund en fantastisk ting, fordi når vi går rundt i samfundet, så er der hele tiden krav om identitet. Det vil sige at A er lig A, en stol er en stol, du går over for grønt. De fleste menneskers tilværelse, lønarbejdertilværelsen er jo uendelig tvangsmæssig, som de bare ikke identificerer dig med. Du står op på det samme tidspunkt. Du gør det samme hver dag. Du børster dine tænder, du tager dit tøj på, du binder dit snorebånd, og du går den samme vej på arbejde. Du sidder det samme sted, du kører den samme vej hjem, og så spiser du din aftensmad og ser tv-avis. Det er en fuldstændig identisk gentagelse. En ren reproduktion af det samme. Og der vil jeg sige, at der er en tvang til det. I skolen fx, der er jo diktat. Diktat

er diktaturet, det er fremmedstyringen, og den mindste afvigelse fra diktatet straffes. Det skal være en identisk gentagelse, ellers får du en rød streg, så bliver det rettet. Hvis du går over for rødt, så er der nogen, der siger: ”Hej, du stop”. Det vil sige, at vi faktisk lever identiteten, i den identiske reproduktion af det sammes fængsel, og hvis man kigger på, hvad der egentlig er smukt og godt, og hvad der er kreativt og fører videre, så er det fejlen. Tænk på Cindy Crawford, hvad ville hun være uden sit modermærke. Verdens dyreste frimærker er fejltrykkene. Hvis vi kigger på evolutionen, så er det jo fejlen, den lille fjeder. Det er fejlen, som driver evolutionen, og det er faktisk de genetiske mutationer, som laver overspring i evolutionen. Man kan nærmest sige, at bryde ud af den identiske gentagelse af det samme, det er fornyelsen. Det er forskellen, det er forskelsmarkeringen.

Min gamle professor Per Aage Brandt sagde altid, at det var den lille skønhedsplet, der trak hele begæret, ikke hele kroppen, da det er den lille forskel, der gør hende eller ham forskellig fra alle de andre.

Som Walter Benjamin (tysk filosof, 1892-1940, red.) siger: Den lille fregne i den elskedes ansigt er som lyde i træet, en følelse som man kan gemme sig i som en fugl. Hvis du kigger på cowboybukser for eksempel, så er det jo skidesmart at lave en revne i dem. Det er fordi, at når man har en helhed, så kan man ikke besætte den med følelser. Hvis du har en markering, en rift, et eller andet, så kan du lave en fetichistisk besættelse. Så kan du fetichere materialiteten af det. Det er jo først, når ting er i stykker, at man lægger mærke til deres materialitet. Så kan du også fetichere den der materielle fremmedhed.

Ja, det er først når hammeren går i stykker, så ved vi, hvordan den virker.

Det er funktionssammenhængen, der bliver brudt, og så pludselig kan vi se den, når den er i stykker. Man kan også sige muligheden for at besætte noget følelsesmæssigt og fetichere det, kræver, at der er en rift i en buks. Det er forskelsmarkeringen. Benjamin har også sagt – og det gælder for mig selv, når jeg skriver – at de perfekte sætninger er døden og uperfekte, fordi den rytme af perfektion

gør, at sætningen pludselig lukker sig om sig selv. At skrive en perfekt sætning kræver, at du først skriver den perfekt, og så giver du den et håndkantslag, så den knækker. Det er revnen, hvor man kan se ind i troldmandens laboratorium. Det vil sige, at det perfekte det er, at du først skriver alting med højre hånd, og bagefter drikker dig fuld, og så skriver du det igen med venstre hånd. Sådan bliver det levende og virker lidt sjusket med småfejl. Fordi det er fejlene, der holder teksten i live. Ellers ville den være død som en sten.

Er kreativiteten det porøse?

Det ved jeg ikke, men det er i hvert fald ligesom med muslimerne, at kun Gud er perfekt. Men Gud er jo død. Så hvad gør de, når de laver kunsthåndværk. Jamen de laver det på alle vaser, og alt hvad der bliver frembragt i den muslimske verden, der vil skaberen af det altid lave en fejl med vilje. I alle mønstre vil du kunne finde et sted, hvor det afviger, hvor der er en fejl, fordi det simpelthen er forbudt at lave noget perfekt for mennesket. Det er kun Gud, der er perfekt. I deres verden er det en systematiseret ting i deres frembringelser, at der skal være en fejl, ellers har du forbrudt dig. Fordi mennesket ikke er perfekt.

Men det gælder vel også i en vis grad protestantisme?

Det kan godt være, men der har vi trods alt ikke et forbud mod at lave noget perfekt. Vi er jo Guds afbillede, så vi skulle jo være perfekte. Men det er jo menneskeligt at fejle.

Vi har vel en stor syndsbevidsthed nedarvet i os?

Det er jo skammen over at være uperfekt. At være i drifternes vold. At man aldrig kan have fuld driftstranscendens, altid har liderlige tanker, altid er begærlig. Syndsbevidstheden i protestantismen er jo nærmest at skulle leve med det uperfekte. Så kommer vi jo hen til forfatteren Jørgen Leth.

Hvordan arbejder du med det uperfekte?

Jeg har mistet tilliden til mine omgivelser pga. plagiat, fordi jeg har planlagt mine fire næste romaner, og den sidste af dem om 10 år, kommer til at hedde ”Katastrofernes orden”. Det skal være en kioskbasket. Den handler om en cost benefit analytiker, som sætter procenter på alt, hvor høj livsforsikring skal du have – det kan vi bare regne ud – hvor stor på død – det regner vi lynhurtigt ud, så koster din forsikring det og det. Det er en mand, som lever i den totale forudsigelighed. Den totale kontrol. Dem, der kan se sammenhæng mellem sommerfuglen der blaffer med vingerne, og orkanen i Californien, de har gennemskuet det hele. Forstår du, hvor jeg vil hen? Det er en konspirationsroman. Den skal byde på fejltagelserne, misforståelser, fejl, beskadigelserne. I må meget gerne skrive om det – jeg håber ikke, der er nogen, der hugger det.

Hvorfor er det så godt at skrive på fejl ?

Fordi sproget er stereotyp. Fornylse, forskelsmarkering, det er også stereotypi. Det at være individualistisk, socialt programmeret adfærd, det at ville dyrke overskridelsen, fejlen, forskelsmarkering, det er lige så stereotyp.

Det er den klassiske brief til bureauet, at reklamen bare skal være anderledes!

Fuldstændig. Vi er ikke som de andre. Ligesom alle de andre, som heller ikke er det. Der er altid noget til forskel.

Det stikker åbenbart ikke så dybt eller?

Komikken er, at de fleste vil henvende og kommunikere sig til individualismen. Man skal jo ikke glemme, at den identiske gentagelse, stereotypien er kliché, egentlig bare et normbesat ord for ritual. Det er bare det sociale ritual, det kollektive udtryk, ligesom når vi går i kirke eller fodbold, så har du det samme tøj på, synger slagsange, det er den kollektive bevidsthed. Du udraderer din individualisme og har en pragtfuld oplevelse ved at være en del af noget større. Man skal jo ikke glemme, at før i tiden var kunst at reproducere så godt som muligt. Det var

Hvis man kigger på hvad der egentlig er smukt og godt, og hvad der er kreativt og fører videre, så er det fejlen. Verdens dyreste frimærker er fejltrykkene. Hvis vi kigger på evolutionen, så er det jo fejlen, den lille fjeder. Det er fejlen, som driver evolutionen, og det er faktisk de genetiske mutationer, som laver overspring i evolutionen. Man kan nærmest sige, at bryde ud af den identiske gentagelse af det samme, det er fornyelsen. Det er forskellen, det er forskelsmarkeringen.

KNUD ROMER

gentagelsen og identiteten, der var kunst. At vi nu dyrker individualisme, overskridelse, fornyelse, jamen det er lige så stereotyp. Det nye er bare den evige gentagelse af det samme som nyt. Man skal ikke glemme, at når man kigger på moden, det er bare gentagelse. Det er bare det nye, som er gentagelse af det gamle. For mig er kunsten, at en del er stereotyp, det skal være genkendeligt, skal kunne forstås, folk skal kunne identificere sig.

I virkeligheden skal sproget kunne udslutte sig selv så meget så som muligt. Det skal være gennemsigtigt. Det skal ikke gøre opmærksom på sig selv. Afsenderen, forfatteren, må ikke gøre opmærksom på sig selv. Det er historien der tæller, og læserens forhold til historien skal ikke have en forstyrrende forfatter ind, som hele tiden vil lave fornyelse, hele tiden vil gøre opmærksom, den skal udradere sig selv. Kan man så formidle det andet, det forskellige, det fornyende i en form, som er stereotyp.

Kan vi genkende det nye, hvis vi ser det rigtig nye eller vil vi se det som en fejl? Kan man se det nye?

Det kan man godt. Det radikalt nye vil sikkert ende som skrald. Jeg er i gang med at skrive en elegi, som bliver opført af radiopigekoret her til foråret, Bent Sørensen skriver musikken. Da jeg sad og skrev den her elegi, var problemet, at det var perfekt. Den skal handle om demens, fald og fortabelse, om hvordan verden trækker sig tilbage, hvordan man dør i ensomhed og i hukommelsestab. Jeg skrev alle de perfekte sætninger, som rimede, og det duede ikke. Jeg drikker mig fuld, prøver at være overtræt, bliver ved med at skrive derudad, og lige pludselig laver du en fejl, hvor jeg skriver: "Et blad falder til himlen." Det hedder et blad falder til jorden. Men et blad falder til himlen. Så kan man lave fejlen irrationelt, og din rationalitet tager over igen, så siger man, der er den jo. Et blad falder til himlen, er det smukkeste udtryk for død og himmelfart.

For det uendelige håb er en omvendning af al fornuft og af naturens gang, at man i sidste ende kan vende den om, og et blad falder til himlen. Det er jo forkert – et blad falder til jorden. Jeg har sagt det til min svigerfar, han siger: Nej Knud, det hedder et blad falder til jorden. Ja, det er det,

det hedder, men nu skriver jeg et blad falder til himlen, og der ligger en tanke i det.

Fejlen kan være indgangen til kreativitet, altså et ny brud. Men fejlen kan vel også være vejen til fiasko? Du holder det i den litterære genre, hvis vi hopper over i den kommercielle genre, så vil man vel normalt forsøge at udradere fejlen i alle processer?

Hvis du ikke kender dine rigtige mål til avisen og ved, at du lige skal give den et par millimeter mere, er det jo ikke godt.

Det har aldrig været reklamernes funktion at skulle forny noget som helst. Det er reklamernes funktion at skabe identitet.

Hvordan holder man fat i fejl idéen i en kommercielt drevet kultur?

Det gør man heller ikke. Du må tænke på fejlen som inkorporeret. Lad os tage et eksempel med Din Tøjmand, som jeg engang havde som kunde. Deres billeder var kippet, layoutet var fuldstændig skævt og modellerne var grimme. Det var en fejl i forhold til modellernes skønhed, at billederne var kiksede og udbrændte, at farverne var af helvede til, selv kvaliteten af papiret var en stor fejl, og så ville de have, at jeg skulle rette det. Jeg siger til dem, at det er en dårlig idé, fordi jeres kunder er fiskere, der kommer ind til Esbjerg havn efter tre måneder på havet, og så vil de godt score en pige på diskoteket, og de ved ikke hvad for noget tøj, de skal tage på. Så tager de hen til Din Tøjmand, som fortæller dem, at de har et mærke, der hedder Cliff, som sender de rigtige signaler. Det skal du bare tage på, og tag det helt roligt, for så ser du toptunet ud. Hvis du begynder at ændre i deres markedsføring og deres æstetik, så vil fiskeren ikke kunne genkende Din Tøjmand som sin virksomhed, han vil blive fremmedgjort, han vil tro det er for dyrt, det er for smart, og han

vil synes, det er grimt, fordi det er for smart, så han ikke kan genkende det. Vi skal ikke glemme, at samfundet er delt op i en helvedes bunke samfundsgrupper med meget forskellige forventninger til fremtiden, til hvad der er rigtigt og smukt osv. Vi tog så til Østrig, havde lidt pæner modeller, en lidt bedre fotograf, lidt bedre layout, lidt bedre copy, og de mistede 15% markedsandel i løbet af nogle år. Det var bare at komme tilbage til den samme stil.

Så bureauet rettede det, der for dem var fejlen, men det var hele Cliff-mærkets succes. Så de kritiserede faktisk den forkerte fejl?

For bureauet var det grimt, forkert, pixileret, men det var den æstetik, som gjorde det muligt for Cliffs målgruppe at spejle sig. Det er jo ikke, fordi folk som sidder og layouter på Billedbladet eller Familie Journalen er uprofessionelle. Tværtimod, er de dybt professionelle, og ved det ikke kan nytte noget at lave EuroWomen eller italiensk Vogue til ressourcetsvage enlige mødre og pensionister. Derfor skal man passe på med at totalisere sig frem til et eller andet fejlfrit reklameideal, som man skal leve op til, fordi det vil være forkert, det vil være en fejl at lave Familie Journalen smuk.

Så det er egentlig den fladpandede forestilling om det kreative, der står i vejen for at kunne lave noget kreativt. Altså når reklamemanden presser sin egen æstetik ned og skaber den stereotyp, som reklamen egentlig skulle erstatte, men som er målgruppens stereotyp?

Det er reklamens funktion. Reklamens funktion er ikke fornyelse. Reklamens funktion er at reproducere en målgruppes værdi, selvoplevelse, virkelighedsoplevelse og æstetik. Stereotypi er bare noget, der er kollektivt. Stereotypi er et ritual. Det er noget, der indstifter en kollektiv enighed. Det er det, vi er enige om. Det er det, vi kan lide og det, vi vil have. Reklamer der henvender sig til individualister, til folk der vil have forskelsmarkeringer, der laver du jo helt stereotyp hele tiden forskelsmarkeringer, overskridelser, fornyelser, fordi det er det, den målgruppe vil have. Det er deres stereotypi. Så det er alt sammen stereotyp. Det har aldrig været reklamernes funktion at

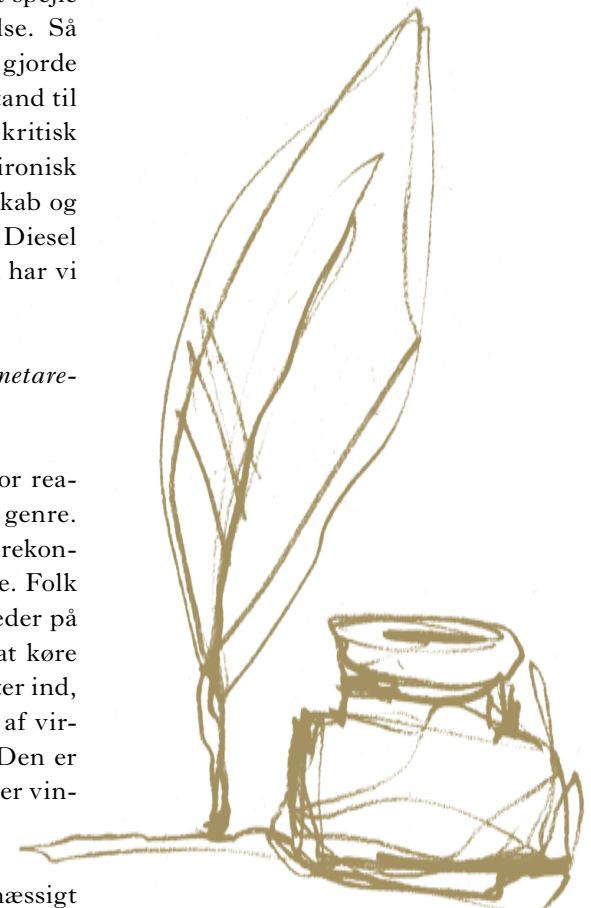
skulle forny noget som helst. Det er reklamernes funktion at skabe identitet.

Da reklamerne går i stykker i 90'erne med Generation X som målgruppe, dem der har set så meget tv og så mange reklamer, at de pludselig kan genkende reklamer som reklamer, virkemidler som virkemidler, så får du den ironiske generation, der dyrker reklamer for sjov. Sammenbruddet kom med Mentos, hvor de prøvede at lave en Lewis coca-cola frisk ungdommelig fællesskabs etablering. Det fik Generation X til at dø af grin. De kunne ikke spejle sig i det. Så blev det kult. 90'erne var kult generationen. Hvad fanden skal vi nu gøre? Der er ikke 1 til 1 identifikation. Du kan ikke længere sige, at hvis du spiser en Bounty bar, så vågner du med en skønhed på en palmø. Den er der ingen, der køber. Hvad gør du så? Du laver bare ironiske reklamer. Det gælder om at spejle modtagerens virkelighedsoplevelse og selvoplevelse. Så kom Diesel og Benetton, og du fik reklamer, som gjorde opmærksom på sig selv som reklamer, som tog afstand til sig selv som reklamer. Modtageren er ironisk og kritisk distanceret, og så skal afsenderen også bare være ironisk og kritisk distanceret, så opstår der igen et fællesskab og ideologisk fællesskab, og straks køber du Diesel. Diesel er ironisk og kritisk, jeg er ironisk og kritisk, ja så har vi igen et fællesskab.

Hvor tror du reklamen bevæger sig hen efter disse metareklamer?

Mod total realisme, altså den iscenesatte. Folk tror realisme findes i virkeligheden, og at det ikke er en genre. Men realisme er en genre. Den følger nogle genrekonventioner. Tv-avisen og nyhederne er også en genre. Folk tror, det er et vindue til virkeligheden. Det er billeder på en væg. Der skal altså ikke en Jeppe Nybroe til at køre den forkerte vej ud af Irak eller lægge ekstra granater ind, for at det er produceret, fordi enhver fremstilling af virkeligheden, er en fremstilling i aktiv betydning. Den er fabrikeret. Der ved folk ikke. Folk tror, at realisme er vindue til virkeligheden.

Jeg tror, der vil komme en eksistentiel følelsesmæssigt forpligtigende realisme ind i reklame, og så vil de i øvrigt

ophæve sig selv, fordi den måde reklamer foregår på nu, er jo noget helt andet. Reklamer er jo egentlig bare forbrugernes omvej til sig selv. Forbrugerne kommer til at lave deres egen reklame, deres egen markedsføring. De kommer til at lave deres egen produkter. Den nye Fiat er lavet af tusinder og tusinder Fiat fans, som selv har været med i udviklingen af den nye bilen. I de Tuborg reklamer, som der kører nu, går du selv ind og laver din egen Tuborg reklame. Det er lige en takt bedre end at være passiv modtager af den fede reklame. Det er at få lov til at involvere sig, få lov til at skulle have noget sagt. Det fedeste af alt er at skulle have noget sagt.

At realismen er en svær genre, ser man jo i pornofilm, hvor der kæmpes meget med at skabe hverdagstableauer rundt om de egentlige handlinger – men hvordan fremstiller vi den banale og realistiske hverdag?

Realisme er den største løgn. Det er fiktionen, som benægter sig selv, som fornægter sig selv som fiktion. Den er jo gal. Det interessante ved pornofilm er, at det aldrig har været muligt at blande porno med andre genrer, det kan man ikke, fordi pornoen er udskydelsens og formidlingens endeligt.

Hvad mener du?

Der skal være noget skjult, for at du kan have en udvikling. Der skal mangle noget. Du kan ikke blande den totale likvidering af sublimering, af fiktionisering, af formforvandling med historie. Du kan ikke have en historie, du får driftsflugt, ligeså snart du ser fisken og kussen, så er det slut. Du mangler at fortælle historie, det er jo at få læseren eller tilskueren til at identificere sig og lægge sine følelser ind i et forløb. Porno er det modsatte. Der bryder du identifikation, trækker følelserne tilbage, og sidder som en voyeur med et koldt blik. Det sjove er, at porno er det mest kropsbenægtende der findes, fordi du er udsat for kroppens materialitet, og det benægter man selv. Jeg er ikke en kvabset organisk klump kød, det er dem, der er det. Det er den totale materialisering af kroppen og den totale anonymisering af kroppen, og det er jo fint nok. Det er jo dejligt.

En vis portion perverse lyster skal der til i en fornuftig driftsøkonomi, fordi den totale idealisering, intime, omme følelser, formforvandling osv., er meget anstrengende. Så det af og til at kunne likvidere spændinger og bryde spejlet er en befrielse. Det er ligesom en klovn for eksempel med stor næse og store fødder. Grunden til at man overdriver disse ting er jo, fordi man udstiller kropsmaterialitet, og så benægter man, og man holder op med at spejle sig. Vi ligner jo hinanden. Vi spejler os, og så sidder vi her som ringe bevidstheder som subjekter, og viser vi pludselig kroppens objektivitet, så bryder man spejlbilledet, jeg spejler mig ikke mere, sådan ser jeg ikke ud. Hvis han får noget hårdt i hovedet, noget der falder ned i hovedet på ham, det gør ondt, man benægter, at man selv kan blive genstand for smerte.

Hvorfor er det sjovt?

Fordi det er en ekstrem lysttilfredsstillelse at kunne trække følelserne tilbage. Det er anstrengende at besætte, det kræver en enorm besætningsenergi hele tiden at besætte forestillinger af overjegets politibetjente, smukke mor og far, min elskede kone, min elskede datter, alle de der driftsbesætninger af forestillinger er enormt anstrengende. Så den lettelse du får ved at likvidere dig og trække dig tilbage, er enorm, og det er derfor man griner. Grin er overskydende besætningsenergi, som kommer ud. De-realisering er forbundet med ekstrem lyst.

For at have et aktivt forløb, så er du nødt til at have udskydelse, modstand, forskel, der skal mangle noget.

Kan der være en sammenhæng mellem det du talte om før, nemlig det umulige i at bedække helheder med følelser, men et der skal rifter, fejl og mangler til? Altså der skal mangle noget, for vi inddrages?

Hvis vi snakker om humor, så er det fejlen, der udløser en enorm lyst. Når det hedder ”falde på halen komedie”, så er det, fordi de laver en fejl, de skvatter. Det vil sige, at du har en hel genre, der bygger på fejl.

Du har den ene genre efter den anden, fordi du har følelsernes vildveje, du har den sociale kompleksitet, du har misforståelserne. For eksempel jeg sendte dig et brev, hvor jeg fortalte, jeg gerne vil giftes, jamen du modtog det aldrig, og derfor begik jeg selvmord. Det er misforståelsernes fejl. For at have et aktivt forløb, så er du nødt til at have udskydelse, modstand, forskel, der skal mangle noget. Günther Grass brugte mange år, hvor han ikke kunne skrive romaner, fordi han slog sine helte ihjel på første side. Det er poesi. Porno eller poesi det er omtrent det samme.

Hvor skal vi placere reklamen som genre i det billede, du tegner her. Den forsøger vel på en eller anden måde at vække dit begær eller stille et punkt frem vi kan begære?

Tænk på Kims reklamer for eksempel. Det er fejlen, han er tyk, kvabset, vulgær, den kiksede millionær, småborger på Costa del Sol. Det er hæsligt og det grimmes æstetik. Det grimmes æstetik er vitterligt blevet udsuget af reklameverdenen og modeverdenen. Det er også en stereotyp i Vogue osv., at hvis du fx har noget smukt tøj, jamen så er en af måderne at gøre det endnu smukkere på, og gøre det til en ting, en fetichering, en fetich, det er, at omgivelserne er hæslige. De nedbrudte miljøer, gør at tøjet fremstår så meget smukkere. Det forudsætter, at du behersker det hæsliges æstetik. Det er alt sammen ikke rigtige fejl. Det er jo fejlen som rigtig.

Altså iscenesat fejl?

Der hvor det går rent galt, er når Bille August pludselig går i sort og udvander midt i et interview på DR2. Det sjove er, at han lige har lavet en meningsløs udstilling. Han laver mere og mere meningsløse film, fordi han øjensynligt ikke har mere på hjertet eller ikke ved, hvad han vil. Meningsløshedens meningsløshed er, at han laver en Georg Jensen udstilling på Statens Museum, altså hvor tomt kan det blive? Så sidder han og er vant til at skulle

sige noget fornuftigt og meningsfuldt om det han laver og målet med det. Så spørger DR2 journalisten ham: ”Hvad er meningen?”. Og pludselig finder han ud af, der er ikke nogen. Han har ikke noget at sige. Så siger han: ”Jeg kan ikke gennemføre det her interview.“ ”Jamen hvad kan du gennemføre?“, spørger hun. Så siger han: ”Jeg kan ikke gennemføre interviewet, jeg går nu.“ Det er en fejl. Den sidder på ham fra nu af som et modermærke.

Hvorfor husker vi den så godt ?

Fordi Bille August gerne vil være perfekt. Han vil lave perfekte film. Han har vundet en Oscar. Hans film er for perfekte, det er derfor, de er dårlige.

Hvis Von Trier var gået, så havde vi ikke husket det på samme måde !

Nej. Det er jo fordi han kommer i misforhold med sig selv. Sit selvværd. Det er jo min fordel for eksempel, at jeg har altid valgt den totale transparens. Du har jo taget masser af coke, ja. Du har dyrket pornoen i en grad som er helt sindssyg, ja. Du fik aldrig din magister, ja. Du drak på arbejde, og du blev fyret, ja. Du snyder jo, ja. Så der er ikke noget at komme efter, fordi du kan ikke finde en person, som har flere fejl og er mere latterlig end mig. Jamen gudskelov og tak, så har vi da et sted at starte.

Men samtidigt ser det ud som om, at alt hvad du går i gang med bliver til en succes?

Det kan man ikke gå ud fra. Nu skal du høre, hvordan man skriver noget godt. Man starter med at skrive en masse dårligt, så har man et godt udgangspunkt, for nu ved du, hvad der er skidt. Hvis man ved, hvad der er skidt, kan du rette det, men når du retter det, er det stadig noget skidt. Så retter du igen, og langsomt udvikler det sig, og så ser du, at du har rettet den forkerte vej, det bliver dårligere og dårligere, og så ved du, at det skal gå i den modsatte retning. For mig er at skrive og finde på at redigere. En god forfatter er en god læser. Min roman og de fleste ting jeg laver, bliver lavet fra læserens synsvinkel. Derfor er min roman meget tynd. Bøger, der bliver skrevet i forlængelse af forfatterens driftsliv og ønsker, er me-

”Kan du ikke give mig et job også på det reklamebureau”. Så sagde han: ”Jamen Knud, hvad kan du?”. Så sagde jeg: ”INTET” Så sagde han: ”Jamen, så er det måske det rigtige for dig”.

KNUD ROMER

get tykke. Se hvor klog, stor og dygtig jeg er, 1000 sider, 20 siders naturbeskrivelse, han økonomiserer overhovedet ikke med den anden. Jeg gør det omvendt. Jeg tænker kun på den anden hele tiden. Den anden som tilintetgørende kritisk blik, der finder fejl i alt, hvad jeg laver.

Er det ikke også reklamedrengens måde at gå til litteraturen på, altså det forhold hele tiden at have modtagerens betingelser med i sin tekst?

Jo, men jeg mener heller ikke, at der er nogen forskel mellem reklamer, litteratur og kunst. Den forestilling om, at du har Gud og Beethoven øverst i et hierarkisk værdisystem, hvor du har porno og reklamer lavest, det er et traderet kunstsyn og en traderet æstetik, der er 200 år forældet og kommer fra Immanuel Kant. Det er idealisme. Jo længere din kunst er udtryk, der peger hinsides drifter, følelser og krop, mod et eller andet forsvindingspunkt i det hinsides, som er betydningens fylde, ja så er det kunst. Jo længere du kommer i den modsatte retning, og tingene peger mod latter, gråd, lykke, sorg, kroppen, orgasme og mod en direkte kropserektion på det du ser, desto lavere mener idealisten, at kunsten er.

Med klassisk musik sker det hele tiden en fællesskabs etablering, men nogle dyrker klassisk musik, som en social markør til at lave en social forskelsmarkering, og jeg er bedre end dig. Det er direkte imod musikkens ånd. Det er til at dø af grin over. For mig er det alt sammen genkonventioner. Det er konventionelle udtryksformer, om man skriver en udsalgsannonce, om du skriver til Familie Journalen, om du laver en spillefilm, en spillefilm som nu vil have priser, eller en folkekomedie, en tv-avis eller nyhedsjournalistik. Det er alt sammen konventionelle udtryksformer, som du skal beherske og benytte dig af, med henblik på at kunne opleve visse aspekter af tilværelsen, føle visse aspekter af tilværelsen. Hvis du vil opleve noget andet, og se virkeligheden på en anden måde, og føle noget andet, så må du skifte udtrykssystem.

Vores generation har lært at have en bred palet af identiteter, som alle er prøveidentiteter. Det er derfor man siger, at folk, som er 40 i vores generation, har en evig pubertet. Vi er ikke længere købmand, når du sover, købmand når

du står op. Vi har ikke det der kollektive gudsoje, der holder dig fast i én identitet. Nej, vi kan lege James Bond, når vi kører hjem fra arbejde. Vi kan være den romantiske elsker om søndagen. Vi kan være Porno-Lasse om fredagen. Vi har alle de her prøveidentiteter.

Kan vi det?

Det er Doctor Jekyll & Mr. Hyde. I gamle dage var du læge, så var du kun læge. Så var der masser af aspekter af dig selv, som simpelthen var uacceptable. Dem var man nødt til at spalte over i Mr. Hyde, hvor det dæmoniserede, udgranskede og fortrængte bliver til vold og drab.

Men gudsojet vil vel gerne presse én over i en bestemt rolle. Fx vil mange af de boganmeldere, der har anmeldt din bog gerne presse dig over i og fastholde dig i deres fordom om, at det er reklamemanden, der nu skal være finlitterær forfatter?

At bryde kategorier er det værste, der kan ske. Hvis du ikke er identisk, truer du folks værdisystem, altså du truer dem på deres identitet. Du kan ikke både være reklamemand, elske mærkevarer, elske biler, og så være en seriøs forfatter, der er alvorlig osv. Det vurderes som primitivt. For at markere dybde og inderlighed, er de nødt til at fornægte og forkaste yderlighed, som det overfladiske. De her mennesker kan knap nok gå i Tivoli uden at tabe deres udødelige sjæl. Hvad skal de uforpligtende fornøjelser til for, spørger de. Min kone er klassisk violinist og en meget seriøs kvinde. Hun har en gigantisk pladesamling, og jeg væddede 1000 kr. med hende på et tidspunkt. Jeg prøvede at forklare hende, at det var en genre, et udtryk, stereotyp vold, hvis du kan finde et klassisk cover i hele din pladesamling, hvor der er en mand der smiler, så får du 1000 kr. af mig, hvis ikke vil jeg have 1000 kr. Vi gennemgik hundredvis af covers, og de var alle sammen depressive. De var alle sammen kede af det, for så er de dybe, seriøst klassiske, så er det finkultur. Det var absurd. Det er så stereotyp, som det kan være. Komikken er så, når de vil prøve noget andet, så laver de en fejl, fordi de ikke behersker æstetikken. Så tager de gummisko på.

Hvad er kreativitet i den sammenhæng. At bryde normer eller hvad?

Det kommer an på, hvad du vil. Hvis du vil være forfatter og have priser, skal du ind i en klub. Det er ligesom i 80'erne. Hvis du kigger på de film, der udkom i 80'erne, skulle vi tro, at hele Danmarks befolkning stemte SF. De var alle sammen betalt af Filminstituttet. Filminstituttet var uddannet konservativt. De havde en ideologi for, at du som filminstruktør kunne putte snabelen i kassen, og så skulle du reproducere den ideologi og lave film, der reproducerede den ideologi. Så du fik kun ”Flamberede hjerter” hele tiden. Det er kreativt nok, at der bliver produceret noget. Men du er bare nødt til at følge spillereglerne. Du kan også sige: Gu’ vil jeg ej. Stille dig op ved siden af Claes Castholm, og sige nå, man skal øjensynlig bare skide i den rigtige skuffe for at blive formand for Litteraturrådet, og så vil alle mennesker omkring dig gå deres vej, og du vil aldrig få et legat. Hver eneste gang jeg ser mennesker gruppere sig, så er jeg på vej i modsat retning, fordi jeg hader grupperinger. De lever ud fra ideen: “I scratch your back, you scratch my back”. Du skal være en del af gruppen, så vil gruppen også anmelde det godt, give dig legater osv.

Biografisk set har fiaskoen været min drivkraft.

Det er problematisk, når du bruger reklamevirkemidler for her hersker jo – til forskel fra kunsten – det faktum at man ikke er ligeglad med modtagerens reaktioner?

Det er en meget begrænset kunstoplevelse. At kunst skulle være selvuudfoldelse, selvrealisering, kunst for kunstens egen skyld er nok det mest stereotype og traderede avantgardesnak, som nu er blevet gentaget i snart 100 år. Du kan ikke finde noget mere stereotyp, og det er fuldstændig uinteressant. Og rigtig kunst, stor kunst, er det,

som taler til folk. Det som kan læses, som kan forstås, men som indeholder uendelig mange vinkler.

Altså et populærkulturelt kunstbegreb?

Det kunstsyn vi er oppe imod, er traderet. Günther Grass (tysk forfatter, 1927-, red.) er jo ikke stor litteratur. Det er da ikke eksperimenterende prosa. Men det er det jo, for hans eksperimenter med prosaen er uendelige. Det er bare ikke det, som er *raison d'être*, det som driver teksten, som udgør kraften i prosaen. Når jeg skriver – uden sammenligning med Günther Grass i øvrigt – eksperimenterer jeg helt vildt, og produktet indeholder de eksperimenter, men er ikke selv eksperimentet. Jeg kan ikke se forskel på reklamer, Familie Journalen, institutionskunst, film eller poesi. Det er alt sammen bare udtryksformer, som henvender sig til andre mennesker. For det er jo også en genre ikke at gøre det .

Betyder det, at du tænker udtrykssystemerne horisontalt og ikke vertikalt, altså normativt som i det traderede kunstsyn, hvor der er høje og lave kunstformer eller gode og dårlige kunstformer?

Nej, det er et grotesk kunstsyn. Og det sjove er, at det man ikke må, det er, at man må ikke bryde kategorier. Hvis du skal være forfatter, skal du være arbejdsløs. Du skal aldrig have haft et job. Du skal have mærkelige forestillinger om virkeligheden. Du skal føle dig truet af et ondt samfund, der styres af onde materialistiske kræfter, af ussel mammon, af overfladiske fornøjelser, forbrug af mærkevarer, fy for satan!

Der var en undersøgelse, der sagde, at mennesker der er liberale, er lykkeligere, for de tænker ikke i forskelle og uligheder på samme måde, som mennesker ovre på venstrefløjten gør det?

Hvis du er i erhvervslivet, er du vant til kompromiser. Du er vant til, at hvis jeg skal have noget, så skal han også have noget. Noget for noget! Du kan ikke få det hele. Og du finder også ud af, at der er mange meninger i og om livet, og der er mange forskellige værdisystemer og mange forskellige fremtidshåb. Mange forskellige måder at op-

leve sig selv på. Vi skal alle sammen have lov til at være her, og du er nødt til at dele med dem. Du kan ikke gå ud og sige, det her er den store ordfører, og fremtiden er den vej! Og vi har en dansk enhedskultur, som skal gå i den retning og består af de værdier, og så skal du reproducere den. Det er jo diktatur at blande filosofi og politik, det er farligt, for så får du filosofstaten, diktaturet, hvor vi alle sammen skal mene det samme, synes det samme, og hvor noget er bedre end det andet.

Har du haft fiasko i dit liv?

Biografisk set har fiaskoen været min drivkraft. For det første kan jeg simpelthen ikke stå op om morgenen. Jeg er så meget B-menneske, at jeg lever om natten. Jeg læser om natten, jeg tænker om natten. Jeg hører musik om natten. Så jeg kan ikke stå op om morgenen. Og det vil sige, at jeg har meget svært ved at gå i skole af den simple grund, at jeg ikke kommer til tiden. Jeg kommer for sent, og jeg falder i søvn. Og det har betydet, at min uddannelse ikke duede. Da jeg kom på universitet, duede det slet ikke. Så skulle jeg til at arbejde. Det duede overhovedet ikke. For jeg skal jo komme til tiden. Du går i skole for at lære at sidde stille. Glo i en retvendt retning i otte timer, og så undertrykke din krop og have en symbolsk omgang med virkeligheden. Om det er pen og papir eller computer, så er det det samme.

Man bliver opdraget til funktionær. Det kunne jeg ikke. Og det vil sige, at hvis jeg ikke kan stille på arbejde klokken 9.00, så er der næsten ikke nogen udveje. Jo, det er en udvej, det er, at du skal overpræstere. Det vil sige, at mit svar til at lave succeser har været mit problem. Jeg kan først komme på arbejde klokken 12.00. Men hvis jeg først kan komme på arbejde klokken 12, så skal jeg komme med noget, der skal kunne bruges. Og hvis jeg leverer, så får jeg også lov til at indrette mig. Så man kan sige, at når jeg har vundet Cannes Lion Award og Guldkornerne og alt det der, så er det selvfølgelig en drivkraft, som vi alle sammen har til at levere, men jeg har været under en leveringstvang, fordi ellers skulle jeg komme til tiden.

Når jeg er blevet selvstændig, er det fordi, at jeg ikke kan arbejde i åbne kontorlandskaber. Jeg skal have mit eget

kontor, hvor jeg kan ryge, drikke, prutte, høre musik og rode, vade frem. Men det må du ikke. Du skal sidde i et åbent kontorlandskab, hvor du skal høre ” På tværs” på radioen, og hvor du ikke kan prutte. Jeg kan ikke arbejde sådan. Jeg kan ikke leve 8-10 timer dagligt i et åbent kontorlandskab. Det er umuligt for mig. Det er en ren fiasko. Hvad gjorde jeg! Jamen, jeg gemte mig på lokummet. Jeg sad det meste af min arbejdstid på WC'et med en flaske vodka og min pibe. Man må heller ikke ryge mere! Der kunne jeg være i fred. Men det går jo ikke, så bliver du jo fyret. Så jeg er nødt til at blive selvstændig for at kunne indrette mit liv, sådan som jeg vil. Fiasko på fiasko på fiasko. Den eneste grund til at jeg overhovedet fik et liv, det var fordi jeg var en fiasko på universitetet. Jeg studerede i 17 år.

Læste du i så mange år?

Jeg var evighedsstuderende, fordi jeg studerede evigthed, og fordi jeg havde en forkert opfattelse af universitetet og af samfundet. Jeg troede, at jeg kunne leve ligesom i *Aus dem Lebens eines Taugenichts* (bog af Joseph von Eichendorf. 1823, red.) gå rundt på de østrigske landeveje og skrive poesi, værten giver lidt mad i køkkenet, så får man lov til at sove i en seng på værtshuset, og så kommer hans datter og putter sig hos én. Næste dag fløjter man videre af sted, maler akvareller og skriver kærlighedsdigte på landevejen. Efter et år kommer man tilbage. Der står hun på hovedgaden med et lille barn, som hun har fået, og man kysser barnet. Sådan troede jeg, at man kunne leve.

Og da jeg blev 35 år, brød jeg sammen i en total fiasko. 35 år uden at have haft et job, uden at få min afsluttende titel. Og om jeg fik den eller ej; akademikerne hænger på træerne. Du kan få 5 for en 10'er. Det var det totale sammenbrud. Og det sjove ved fiaskoen, for det er virkelig fiasko, det er, at min første fiasko er, at jeg ville være boghandler, eller jeg ville faktisk være bogbinder. Bogbinder kunne jeg ikke blive, fordi jeg har 10 tommelfingre, og jeg har ingen tålmodighed. Han sagde:”Knud, jeg er ked af det, du er en sød fyr, men it's never gonna happen, du er en fiasko. Total fiasko”. Så ville jeg være boghandler. Problemet var, jeg var deres bedste kunde. Men man ansætter

ikke den bedste kunde. Fiasko! Så gik jeg på universitetet i 17 år. Var fuldstændig optaget af metafysik og af hermetisk poesi. Du kan tilbringe dit liv med Edgar Allan Poe (amerikansk forfatter, 1809-1899, red.) og Thomas Mann (tysk forfatter, 1875-1955, red.) og de andre. Og det ville jeg gerne gøre. Så bliver du 35 år, og pludselig vågner du op i en Don Quixote agtig drøm om virkeligheden, som er fuldstændig irreal. Som ikke bygger på noget realitetsprøvning overhovedet. Totalt sammenbrud. Jeg blev psykotisk. Jeg blev sindssyg. Jeg var tilknyttet distriktspsykiatrien. Jeg har papir på at være grænsepsykotisk. Det var mit livs sammenbrud. Jeg fulgte den der stjerne, at jeg ville skrive poesi hele mit liv. "Nu er det forbi, og hvad gør du så, Knud?" Når du ikke har fået et job som 35-årig, så er du færdig.

At sætte alt på et kort og så prøve at skrive det ypperste, jeg kan. For en gangs skyld skrive så smukt, fra hjertet, så følelsesmæssigt forpligtende, prøv at skrive poesi bare én gang. Og den her roman er faktisk et afskedsbrev til det liv, det er derfor den hedder: "Den, der blinker er bange for døden".

Så kendte jeg én fra kunstakademiet, som fik et job på et reklamebureau. "Kan du ikke give mig et job også på det reklamebureau". Så sagde han: "Jamen Knud, hvad kan du?". Så sagde jeg: "INTET" Så sagde han: "Jamen, så er det måske det rigtige for dig". Så kommer jeg til min første jobsamtale nogensinde, og jeg forstod ikke et ord af, hvad de sagde. Jeg sagde bare ja til alt. Og den måde man kan forstå, at jeg sagde ja til alt var, at jeg som 35-årig med fem fremmedsprog og 2000 års kulturhistorie blev ansat på prøve i 3 måneder til 8000 kr. om måneden. På den ene side var jeg jo fuldstændig knust, følte mig som en pianist i et bordel, fordi filosofi, poesi, bevidsthedens herredømme over virkeligheden, skønheden, børne-

bøgerne, alt det havde jeg vendt ryggen. Og den stjerne jeg havde fulgt hele mit liv var væk. Jeg var fuldstændig knust. Jeg var færdig. Men på den anden side var der lige pludselig kollegaer, og virkeligheden åbnede sig som et lynnedslag, og jeg indgik i et arbejdsfællesskab. Jeg begyndte at producere noget, som faktisk kunne sælges, og jeg fik en løn, og der var nogen, der værdsatte det, jeg lavede og roste mig. Og jeg fik gevinster og succesoplevelser og begyndte at møde folk fra hele samfundet. Bønder fra Arla og folk på fabrikker. Folk der lavede tobak, modeller, fotografer, forsikringsfolk, bankfolk og fandt da ud af – hold da kæft mand – hvor var det pragtfuldt. Det er jo flinke folk. Og de laver faktisk noget. De sidder ikke bare og snakker, og de er omgængelige. Og jeg kunne begynde at købe noget. Købe ting, købe jakkesæt. Fordi du besætter jo heller ikke et jakkesæt til 16.000 kr. med følelser, hvis du ikke har nogen handlende mulighed for at få dine følelser tilbage ved at købe det. Ja så går du jo rundt og hader det. Er frustreret. Du ville tage afstand til det. Pludselig handlende, jeg kunne faktisk indoptage alle de skønne objekter, kunne købe verdens dyreste sko. Så jeg var jo også lykkelig.

Men problemet er jo, at det var aldrig meningen med mit liv. Altså da jeg stod nede i Cannes og og skulle spille den her reklamemand i Triers film (*Idioterne*, red.). Nu er du blevet en offentlig person, det var jo en rolle, jeg spillede i lyseblåt jakkesæt med spidse sko og Rolex-ur og snakkede hæst og var kynisk og hård. Jeg var jo nærmest Stockholm-syndromet, der havde identificeret mig med min gidseltager. Da jeg stod der på den røde trappe, og kiggede ud over det blå Middelhav tænkte jeg: "Nu er du blevet filmstjerne i Cannes, du er blevet direktør, du tjener 1 million, du er blevet verdens lykkeligste menneske." Det er jo forfærdeligt det her. For vi lever jo ikke, eller nogen gør selvfølgelig, man lever jo for, at det man gør, giver betydning. Man vil lave mening. Hvis meningen er, at du tjener penge, så er det jo fint, at du laver penge. I den sidste ende er det jo fuldstændigt ligegyldigt, hvad du laver, så længe at det giver mening for dig. At du kan substantialisere et liv og føle, at det her er meningsfuldt for mig. Og det var det ikke. Og fra det øjeblik begyndte jeg så at gå efter fiaskoen. Fuldstændig ruinere mig selv. Drikke mig ihjel og tage stoffer. Jeg drak en flaske vodka

om dagen. Min lejlighed på Grønningen, det fineste sted i København, forfaldt. Jeg puttede ikke pærer i den mere, jeg låste døren til køkkenet, for der var så fyldt med affald, og jeg havde glemt at lukke vinduet, så duerne fløj ind og ud og lavede reder der. Der sad en knust og deprimeret mand, der ville slå sig selv ihjel.

Men som var en kæmpesucces – i de andres øjne?

Når jeg gik på arbejde, var jeg en stor succes. En dag kommer jeg så hjem fra Reykjavik, hvor jeg har været til Bjørks nytårsfest. Da havde jeg glemt at slukke for vandet, så de var nødt til at komme ind og slukke for vandet for ikke at lave total vandskade. Så kunne de jo se, hvor insekterne i huset kom fra. Der havde været tre gange skadedyrsbekæmpelse. De kom fra min lejlighed. Så blev jeg smidt ud. Så mistede jeg min kæreste. Så tænkte jeg, det her det går i den rigtige retning. Så skrev jeg teksten, *Det smukkeste ord*, som er den artikel, som kom i Urban, for at der skulle jo være flest mulige læsere. 700.000. Dobbelttopslag i Urban. I artiklen udleverer jeg alle og fortæller, hvordan vi lavede en dårlig kampagne for 80 millioner kroner. Så mistede jeg mit job, selvfølgelig. Når du gør det der, så er du færdig.

Samtidig gav jeg et 7-siders interview til Euroman, som endte med at hedde SEX – PENGE – STOFFER. Jeg vidste jo, at hvis jeg begyndte at snakke erkendelsesteori og hermetisk poesi, så ville ingen fatte noget. Og i øvrigt ville jeg bare fyre mig selv, så jeg fodrede ham bare med alle Euromans læsers forestillinger om det søde reklameliv som en stor overskridelse af coke, penge, sex, stoffer og mærkevarer, jet-set liv, fester, "holdt kæft, sidst jeg mødte Simon le Bon (forsanger i popgruppen Duran Duran, red.) til VIP-party" – Det er de mest svære parties at komme ind i, og allerinderst inde sidder Simon le Bon og drikker fadøl. Og så var vi ved at miste Coca-Cola som kunde, og så blev jeg fyret, og så var det den totale absolutte fiasko igen, og begge dele i mit liv havde jeg odelagt. Først det akademiske, og så erhvervslivet.

Så var der kun en vej frem. Og det var at gøre det, som jeg havde øvet mig på hele mit liv. At sætte alt på et kort og så prøve at skrive det ypperste, jeg kan. For en gangs

skyld skrive så smukt, fra hjertet, så følelsesmæssigt forpligtende, prøv at skrive poesi bare én gang. Og den her roman er faktisk et afskedsbrev til det liv, det er derfor den hedder: "Den, som blinker er bange for døden". Jeg regnede med, at jeg vil dø af det. Om ikke andet – hvis jeg ikke døde af det fysisk, jeg fik hæmorrhoider så store som appelsiner, jeg fik diskusprolaps, jeg sad på min mormors spisebordsstol. Altså hvis jeg ikke døde af det fysisk, så ville jeg dø af det socialt og økonomisk.

Så kom hele succesen jo igen, Knud!

Ja, men nu på rette vilkår. Nu er jeg fuldstændig uafhængig. Jeg er fuldstændig selvstændig. Jeg har mit eget liv og min egen reklamebiks, hvor jeg kan lave penge, og så har jeg min tid for mig selv, som jeg kan bruge til det, jeg vil, jeg behøver ikke at tale nogen efter munden. Jeg kan sige nøjagtig, hvad der passer mig. Jeg er fuldstændig ligeglad med konsekvenserne. Fordi jeg har økonomien i orden. Og jeg behøver ikke at slikke nogen i røven. Og hvis de beklager sig, jamen så beklag Jer. I kan stille jer op i køen. Den er lang. Eller klag ved kasse 1. Og jo mere I protesterer, jo flere penge tjener jeg, fordi skandalen er berømmelsens mor.

Skandalen er berømmelsens mor?

Det er en dejlig ting. Det betyder først og fremmest, at jeg kan lave, hvad jeg vil. Nu for eksempel laver jeg en opera, som kommer til at handle om bandeord. Alt det vi ikke må sige. "din luder", "dit pikhoved". Kulturerne bander over hinanden. Der kommer til at være alt, "din smovs", "dit tyskersvin", "din luder". Alle de ting vi ikke må sige. Og de ting har jo deres egen musik. Det er ekstremt eksplosivt. Og så laver jeg en elegi til min far. Jeg er i gang med at skrive en film. Og jeg kan lave, hvad jeg vil.

Så din fiasko har egentligt været en succes for dig selv?

Ja, og fiaskoerne er jo sådan set det, der hele tiden har forhindret mig i at bukke helt under. Og nu skal man altså ikke glemme at virkeligheden, normaliteten, er en stor udfordring. Det er ikke nemt at være normal. Det kræver virkelig sin mand. Der er mange kriterier, der skal opfyldes. Og jeg kunne ikke opfylde normalitetens kriterier. At jeg så heller ikke ville opfylde dem, er så noget helt andet. Mine fiaskoer har sådan set hele tiden været for at forhindre mig i at være en succes. Så var det gået i stå og pludselig ville jeg have et liv, hvor jeg ikke ville komme frem til at lave det, som jeg gerne vil. Nemlig at skrive poesi. Men poesi, det er der ingen mening i, og det er der først og fremmest ingen penge i. For at komme frem til det, har det været en perlerække af fiaskoer, der forhindrede mig i at identificere mig med en rolle og blive der.

Det vanskelige er jo også at blive ved med at formforvandle sig selv. Man kan jo se, at når folk mødes med deres gamle klassekammerater, det gør jeg så ikke, når de mødes, så sidder de jo og spiller musik fra dengang, og har tøjet på fra dengang. Og deres evne til at formforvandle sig er gået i stå. Fint, det er ikke, fordi jeg vil fordømme det, for hvis de har en god og tryk tilværelse, og har fundet de ting de kan lide, og de præmisser de vil leve på, er det jo pragtfuldt. Jeg kan bare ikke. Og så kan man ligesom sige, at fiaskoerne har hele tiden været det, der forhindrede mig i at blive en social succes. Men som til gengæld har ført frem til, at jeg endelig kunne gøre det, som jeg lovede mig selv, da jeg var 13 år. Nemlig at skrive poesi.

Du virker også, som om du er lykkelig i dag.

Apropos det med at gøre som jeg vil. Det som jeg først og fremmest vil, det er at min datter ikke skal i vuggestue, hende holder vi derhjemme. Min far på 90 år kan jeg få til København, han er også derhjemme. Det jeg kan gøre, er at drage omsorg for mine nærmeste, fordi jeg er frit stillet. Det er jo en frygtelig tvang, at vi faktisk er nødt til at sende vores bittesmå børn på institution. Og vi er nødt til at sende vores gamle forældre på institution, for at vi selv kan fungere socialt og økonomisk.

For at producere normaliteten?

Nej, for at kunne arbejde. Det er da fint nok, at vi har en god økonomi i Danmark, og at vi kan forbruge en masse ting. Vi har en fantastisk økonomi. De kommer jo fra udlandet for at finde ud af, hvordan har I indrettet samfundet for, at I kan have sådan en god økonomi. Problemet er jo, at vi har indrettet samfundet sådan, at det er kun den, der har en funktion, der har livsberettigelse. Dem der er for små til det, dem der er for gamle til det, har i virkeligheden ingen eksistensberettigelse. Eller dem der er for dumme til det. Dem der ikke har evnerne af den ene eller den anden grund, har ingen livsberettigelse. Og det synes jeg er forfærdeligt. Og man kan jo sige, at min fiasko har været at undgå det, men til gengæld nu at kunne leve det evige fritidsliv og aktivt bestemme, hvordan vil jeg leve. Og det er jo, at jeg vil drage omsorg for mine nærmeste. Det vil sige min baby og min gamle far. Og så har jeg dem samlet om mig, og så er livet sådan, som jeg vil have det. Det er sejren. Det er ikke at lave en opera. Operaen er ligesom mulighedsbetingelsen. Hvis jeg ikke skriver den, tjener nogle penge på den, så er jeg nødt til at finde arbejde. Sendte hende i vuggestue, sendte min far væk og så videre. Mange vil jo mene, at det at passe barn og sidde på en bæk med sin gamle far, er en fiasko. Nu sidder vi der igen på bænken. Knud og Knud.

Og der oplever du succes?

Det er min succes. Men mange vil mene, at den der røde løber i Cannes var en succes. Men det er det jo ikke. Det er på mange måder en fiasko. For mig i hvert fald.

Fiaskoerne er jo sådan set det, der hele tiden har forhindret mig i at bukke helt under. Og nu skal man altså ikke glemme at virkeligheden, normaliteten, er en stor udfordring. Det er ikke nemt at være normal. Det kræver virkelig sin mand. Der er mange kriterier, der skal opfyldes. Og jeg kunne ikke opfylde normalitetens kriterier. At jeg så heller ikke ville opfylde dem, er så noget helt andet. Mine fiaskoer har sådan set hele tiden været for at forhindre mig i at være en succes. Så var det gået i stå og pludselig ville jeg have et liv, hvor jeg ikke ville komme frem til at lave det, som jeg gerne vil. Nemlig at skrive poesi. Men poesi, det er der ingen mening i, og det er der først og fremmest ingen penge i. For at komme frem til det, har det været en perlerække af fiaskoer, der forhindrede mig i at identificere mig med en rolle og blive der.

---

5 STØRSTE FIASKOER
IFØLGE KNUD ROMER

1
Dinosaurusser

2
Religion

3
Nationalstaten

4
Kernefamilien

5
Frosne Pizzaer

